REKENKAMER BREDA

Onderzoeksprogramma 2020 en Jaarverslag 2019

Rekenkamer Breda

Maart 2020

INHOUDSOPGAVE

			Pag.
Hoofdstuk 1	**Het onderzoeksprogramma 2020**		**2**
	Bijlage 1	**Groslijst genoemde onderzoeks-onderwerpen fracties voor 2020**	**5**
Hoofdstuk 2	**Het Jaarverslag 2019**		**8**

1. Het Onderzoeksprogramma 2020

1.1. Inleiding

Dit is het onderzoeksprogramma 2020 van de Rekenkamer Breda. In het najaar van 2019 heeft de Rekenkamer Breda gesprekken gevoerd met de Bredase fracties en gevraagd welke onderwerpen naar hun mening het meest in aanmerking komen voor rekenkameronderzoek in 2020. Evenals in voorgaande jaren noemden de fracties veel verschillende onderwerpen. Deze onderwerpen heeft de Rekenkamer verzameld in een longlist van onderwerpen (zie bijlage 1).

Om beter tot een keuze te kunnen komen, heeft de Rekenkamer de fracties vervolgens gevraagd om op basis van de longlist tot een top 3 van onderwerpen te komen. Mede op basis daarvan heeft de Rekenkamer de keuze gemaakt om nu als eerste het onderwerp 'Segregatiebeleid in Breda' te gaan onderzoeken in 2020.
Voorts is de Rekenkamer Breda van plan om ook dit jaar weer een Rekenkamerbrief bij het gemeentelijke Jaarverslag uit te brengen.
Verder laat de Rekenkamer voor de zomer van 2020 een mid-term review van de Rekenkamer zelf uitvoeren. Het rekenkamerbestuur is komende zomer 3 jaar in functie en wil graag nu tussentijds toetsen waar de Rekenkamer staat met betrekking tot de ontwikkelrichting die het nieuwe bestuur in 2017 heeft meegekregen bij haar aantreden en met betrekking tot de eigen koers. Mede op basis daarvan wil de Rekenkamer met een toekomstvisie komen.
Daarnaast gaat de Rekenkamer een aantal onderzoeksonderwerpen volgen in 2020 en bepaalt zij in de zomer van 2020 welk(e) onderwerp(en) verder in 2020 onderzocht worden.

1.2 De onderwerpen en de onderwerpkeuze

In totaal zijn 24 onderzoeksonderwerpen door de fracties genoemd in het najaar van 2019 (zie bijlage 1).

De Rekenkamer maakt haar keuze voor onderzoeksonderwerpen onder meer op basis van de voorkeur van de fracties voor een bepaald onderwerp. Daarnaast weegt de Rekenkamer de volgende criteria en randvoorwaarden mee bij de onderwerpselectie:

'**Artikel 7 Onderwerpselectie**:

a. De volgende criteria spelen een rol bij de onderwerpselectie:
   - Maatschappelijke relevantie;
   - Het onderwerp dient een (potentieel) leereffect te hebben;
   - Financieel, organisatorisch of bestuurlijk belang;
   - Twijfel over de kwaliteit van de informatievoorziening aan de Raad;
   - Twijfel over de doeltreffendheid, de doelmatigheid en/of de rechtmatigheid;
   - Het onderzoek dient een toegevoegde waarde te hebben.

b. Verder dienen rekenkameronderzoeken te voldoen aan de volgende randvoorwaarden:
   - Het moet haalbaar zijn in de tijd;
   - Het moet passen in het budget van de Rekenkamer;
   - Er moet een normenkader beschikbaar zijn waaraan getoetst kan worden, tenzij er sprake is van een waarderend onderzoek (een zogenaamd *Appreciative Inquiry AI*)
   - Het moet bijdragen aan de variatie in onderwerpen en gemeentelijke sectoren die betrokken zijn bij het onderwerp van onderzoek.

(Uit: Reglement van Orde 2019 Rekenkamer Breda)

Aan de hand van de 'longlist' van 24 onderwerpen heeft de Rekenkamer een top 3 van onderwerpen aan de fracties gevraagd. Op basis van deze top 3 is de lijst van 24 onderwerpen ingekrompen tot 12 onderzoeksonderwerpen.

Deze 12 onderwerpen waren (in willekeurige volgorde):

1. Citymarketing
2. Armoedebeleid
3. Schuldhulpverlening
4. Vrijwilligersbeleid
5. Segregatiebeleid
6. Regeldruk ondernemers/inwoners
7. Burgerparticipatie
8. Wijk- en dorpsraden
9. Prognose bedrijventerreinen
10. Grote projecten
11. Aanpak ondermijning
12. Vergrijzingsbeleid

Belangrijke criteria bij het maken van keuzes zijn de huidige maatschappelijke en bestuurlijke relevantie, de politieke discussies en het potentiële leereffect. Daarnaast is het belangrijk dat er niet onlangs wijzigingen zijn aangebracht of dat nu nieuw beleid in ontwikkeling is. Op basis hiervan lijken een aantal genoemde onderwerpen op dit moment minder voor-de-hand-liggend voor de Rekenkamer om nu bij de kop te pakken. Op een aantal terreinen wordt momenteel een nieuwe beleidsnota voorbereid, treedt nieuw beleid nu in werking of is onlangs in werking getreden. Dat betreft onder meer het evenementenbeleid, het armoedebeleid, schuldhulpverlening, ouderenbeleid, grote projecten, jeugdzorg, mobiliteit en ATEA. Een rekenkameronderzoek op deze terreinen ligt daarom op dit moment wat minder voor de hand.

Daarnaast wil de Rekenkamer een evenredige spreiding van onderwerpen nastreven, zowel een spreiding in de tijd over verschillende beleidsterreinen en taakvelden (sociaal, ruimtelijk, basis op orde e.d.), als een spreiding met betrekking tot politieke voorkeuren. Voor 2020 heeft de Rekenkamer mede vanwege de grote verschillen in genoemde onderwerpen gekozen voor een min of meer ‘neutraal’ onderwerp, dat op dit moment weer erg in de politieke belangstelling staat, en wel het onderwerp ‘Segregatie’. Dit onderwerp herbergt in principe meerdere beleidsterreinen en maatschappelijke vraagstukken (zowel ruimtelijk, sociaal, cultureel, als op het gebied van veiligheid) in zich. Ook heeft dit onderwerp raakvlakken met meerdere vraagstukken, die door de fracties genoemd zijn (er volgt een separaat onderzoeksvoorstel).

Vanwege hun maatschappelijke en bestuurlijke relevantie wil de Rekenkamer verder in 2020 een aantal onderwerpen gaan volgen om mogelijk na de zomer van 2020 op te gaan pakken als onderwerp van onderzoek. De onderwerpen die de Rekenkamer gaat volgen en waarop de Rekenkamer zich gaat oriënteren om te bezien/bepalen welk onderzoek de Rekenkamer in het 3de kwartaal van 2020 gaat uitvoeren, zijn:

- Citymarketing;
- Het evenementenbeleid
- De informatievoorziening aan de raad tav grote projecten en de vraag hoe de gemeente Breda de burgers bij de grote projecten betrekt.

Samenvatting: welke onderzoeken start de Rekenkamer in 2020

1. Voor de zomer van 2020 laat de Rekenkamer **een mid-term review** van de Rekenkamer zelf uitvoeren;
2. In het voorjaar wil de Rekenkamer weer **een rekenkamerbrief** bij het gemeentelijke Jaarverslag gaan opstellen met een aantal bespiegelingen;
3. Daarnaast start de Rekenkamer een **onderzoek naar het segregatiebeleid** van de gemeente Breda. De raad ontvangt binnenkort een separate concept-onderzoeksopzet ten aanzien van dit onderzoek voor overleg, vragen en eventueel commentaar. Ook wordt dit conceptvoorstel nog besproken met de ambtelijke en bestuurlijk betrokkenen/afdelingen binnen de gemeente Breda.

4. Verder volgt de Rekenkamer een aantal onderwerpen ter oriëntatie voor een onderwerp na de zomer van 2020.

Bijlage 1 De groslijst van door de fracties genoemde onderwerpen (in najaar 2019) zijn:

1. **Het Evenementenbeleid:**
   Ook vorig jaar werd dit onderwerp door fracties genoemd. In 2019 is een evaluatie verricht van de Nota Evenementenbeleid 2017. Naar aanleiding van de reacties zijn enkele wijzigingen in het Bredase evenementenbeleid doorgevoerd. In oktober 2019 is de evaluatie in de raad besproken. Een aantal fracties heeft hier nog vragen bij/over. Inmiddels heeft het college een nieuwe Nota Evenementenbeleid toegezegd (komt waarschijnlijk in febr. 2020).

2. **Burgerparticipatie:**
   Zowel landelijk, als op gemeenteniveau wordt al een tijd gewerkt aan vernieuwing van de burgerparticipatie. Bij burgerparticipatie gaat het om het betrekken van en de betrokkenheid van burgers bij overheidsbeleid. Enerzijds wil de overheid meer ruimte geven aan initiatieven van burgers zelf. Anderzijds is een groot draagvlak onder burgers bij veel (grote) projecten van groot belang, niet alleen om projecten zo soepel mogelijk te laten verlopen, maar ook om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat er onder burgers leeft. Breda heeft verschillende projecten op het gebied van burgerparticipatie lopen en gehad. Hoe doeltreffend is de burgerparticipatie georganiseerd in Breda? Wat kunnen we ervan leren? En wat kunnen we leren van andere overheden/gemeenten op het gebied van burgerparticipatie?

3. **Mobiliteitsvisie, verkeer, smart-mobility, OV in Breda**:
   In het kader van het toekomstbestendig maken van Breda is mobiliteit (en hierbinnen alternatieve mobiliteitsopties) een belangrijk thema. Welke alternatieven zijn doeltreffend, welke effecten kunnen optreden, hoe is de stad zo goed mogelijk op de toekomst voorbereid (gezien de ontwikkelingen qua klimaat en bevolking)? In het najaar van 2019 heeft het College een nieuwe Mobiliteitsvisie met de raad besproken. Deze wordt de komende tijd verder uitgewerkt richting uitvoeringsplan.

4. **Citymarketing**:
   Ook vorig jaar werd dit onderwerp door fracties genoemd. In 2019 is een evaluatie van de nieuwe citymarketingorganisatie verricht. Daarin werd geconcludeerd dat de nieuwe Citymarketingorganisatie nog maar net gestart was en dat nog geen uitspraak gedaan kon worden omtrent effecten van het nieuwe citymarketingbeleid. De evaluatie richtte zich uitsluitend op de nieuwe citymarketingorganisatie, niet op het ruimere lobby-, bedrijven- of toeristenbeleid.

5. **Armoedebeleid**:
   Het armoedebeleid staat landelijk in de belangstelling, o.a. vanwege het Interbestuurlijke programma van de VNG, waarin armoede en schuldhulpverlening als speerpunten voor gemeenten, provincies en Rijk vermeld staan. Veel Rekenkamers in den lande deden al of doen op dit moment onderzoek naar het armoede- en/of schuldhulpverleningsbeleid. Tot op heden heeft de Rekenkamer Breda nog geen onderzoek naar dit c.q. deze onderwerpen gedaan.

6. **Effectiviteit schuldhulpverlening**:
   In veel gemeenten wordt op dit moment de schuldhulpverlening onderzocht, aangezien uit landelijk onderzoek naar voren komt dat er nogal wat haken en ogen aan de effectiviteit van het schuldhulpverleningsbeleid zitten en dat het aantal mensen die zwaar in de schulden zit (en blijft) toeneemt. Ook het Interbestuurlijke programma van de VNG heeft schuldhulpverlening als één van de centrale speerpunten voor gemeenten aangewezen. Ook in Breda zou een onderzoek naar schuldhulpverlening gedaan kunnen worden (doelen, opzet, uitvoering, resultaten).

7. **Jeugdzorg**:
   In 2013 heeft de Rekenkamer Breda een ex-ante onderzoek naar de jeugdzorg gedaan (met het oog op de decentralisatie per 1 jan. 2015). In den lande en in Breda is veel te

doen (geweest) over de jeugdzorg, i.c. het financieringsvraagstuk en b.v. het doorverwijzingsvraagstuk. Fracties noemen dit onderwerp, maar vragen of dit op wat langere termijn opgepakt kan worden.

8. **Vrijwilligersbeleid:**
   Het vrijwilligerswerk vormt een cruciaal onderdeel van de participatiesamenleving. Er wordt altijd al relatief veel vrijwilligerswerk in Nederland gedaan en op veel plekken in de samenleving zijn vrijwilligers onmisbaar. Welke doelen heeft de gemeente Breda tav het vrijwilligersbeleid en hoe voert de gemeente Breda het vrijwilligersbeleid uit? Bereikt de gemeente Breda hierin haar doelen?

9. **Kredietvoteringen:**
   Hoe wordt met kredietvoteringen omgegaan richting de raad en door de raad?

10. **Vergrijzingsbeleid**:
    Hoe 'ouderenvriendelijk/aangepast' is het beleid van Breda en wat is nodig om Breda ouderenvriendelijk te maken?

11. **Het vervolg op aangenomen moties:**
    Hoe wordt in Breda omgegaan met aangenomen moties? Hoe worden deze uitgevoerd en hoe is de terugkoppeling naar de raad over deze uitvoering?

12. **Regeldruk voor ondernemingen**:
    De gemeente Breda heeft als doel een zo klantvriendelijk mogelijke benadering richting ondernemingen te hebben en om ondernemingen te ondersteunen waar mogelijk. Een van de aspecten hiervan is het verminderen van de regeldruk voor ondernemingen. Welke eisen en vergunningen worden er in Breda gesteld aan ondernemingen, hoe wordt in deze omgegaan richting ondernemingen (ic ook het MBK) en worden de doelen qua klantvriendelijkheid bereikt richting ondernemingen?

13. **Effectiviteit ondernemersbeleid**:
    Hoe effectief is het ondernemersbeleid van de gemeente Breda? Leidt het beleid van de gemeente Breda tot meer ondernemingen in Breda en leidt het tot grotere tevredenheid van ondernemingen?

14. **Prognoseberekening bedrijventerreinen**:
    Provinciaal, regionaal en voor Breda worden prognoses opgesteld ten aanzien van het aantal ha bedrijventerrein dat benodigd is om aan de vraag te voldoen. Hoe worden de prognoses tav bedrijventerreinen berekend (regionaal en tav Breda). Waar zijn die prognoses op gebaseerd? En hoe staat het met de verkoop en het aanbod van bedrijventerreinen?

15. **ATEA, sociale werkplaats**:
    De reorganisatie van ATEA en de sociale werkplaats is in volle gang. Hoe verloopt deze, hoe staat het met de uitvoering van de doelen en welke knelpunten komen hierin naar voren?

16. **Werkgelegenheid, beleid van Breda gericht op behoud van werkgelegenheid en innovatie**:
    De economische situatie fluctueert over de jaren heen flink, van bloeitijden naar financiële crises en weer terug naar bloeitijd. De economie en de werkgelegenheid gaan over de jaren heen altijd in golven op en neer. In hoeverre is het werkgelegenheidsbeleid van de gemeente Breda goed toegesneden op het behoud van werkgelegenheid en innovatie? Hoe kunnen wij als Breda beter toegesneden zijn op die fluctuaties?

17. **Ombouw kantoren naar woningen:**
    Vanwege het overschot aan (leegstaande) kantoren en het tekort aan woningen, heeft de gemeente Breda al een aantal jaren als doel om leegstaande kantoren om te bouwen

naar woningen. Hoe effectief is dit beleid? Wat zijn de resultaten van dit beleid? Hoe staat het ermee?

18. **Ondermijning, aanpak en uitwisseling informatie**:
    Ondermijning is een belangrijk onderwerp in Breda, o.a. vanwege de voorkomende criminaliteit en ondermijning in Breda. Eén van de doelen is om informatie omtrent ondermijning zoveel mogelijk onderling uit te wisselen tussen gemeenten en bijvoorbeeld tussen de gemeenten en de Veiligheidsregio, politie, justitie e.d.. Hoe is het beleid van Breda in deze ingestoken, welke doelen, hoe is de uitvoering/aanpak hiervan en wat zijn de resultaten van dit beleid?

19. **Voorlichtingsbeleid alcoholgebruik jeugd**:
    In het kader van het gemeentelijke gezondheidsbeleid heeft de gemeente ook preventie in haar takenpakket en in deze ook preventie (en voorlichting tav) van alcoholgebruik van jongeren. Hoe ziet dat beleid er uit? En hoe effectief is dat?

20. **Externe inhuur**:
    De gemeente Breda heeft een bepaald percentage externe inhuur onder haar werknemers, variërend per afdeling. Hoe hoog is dat percentage op verschillende afdelingen? Hoe lang zijn deze mensen in dienst? Wat zijn voor- en ev nadelen van (deze mate van) externe inhuur?

21. **Wijk en dorpsraden:**
    Al verschillende keren is in Breda in de afgelopen ca 10 jaar een discussie gevoerd over hoe om te gaan met wijk- en dorpsraden, welke positie zij hebben tav de gemeente, of zij subsidie (moeten) krijgen, hoe representatief de wijk- en dorpsraden zijn en hoe deze functioneren. Een onderzoek zou in kaart kunnen brengen hoe de situatie nu is (met de historie erbij), hoe effectief de wijk- en dorpsraden functioneren en hoe effectief de gemeente hiermee omgaat?

22. **Grote projecten:**
    De gemeente Breda heeft een aantal grote projecten lopen en in voorbereiding, zoals het doortrekken van de Nieuwe Mark, het bouwen van 6.000 woningen (en een nieuwe stadswijk), het Talentencentrum en de energietransitie. Vragen kunnen zijn: Welke doelen worden nagestreefd met deze projecten? Welke investeringen zijn hiermee gemoeid? Hoe worden risico's berekend ten aanzien van deze projecten? Hoe wordt de raad geïnformeerd over de grote projecten? Hoe wordt met de stad samengewerkt in deze grote projecten?

23. **Effectiviteit beleid ten aanzien van segregatie in Breda**
    Met name in grotere steden bestaat een kans op een bepaalde mate van segregatie in de wijken en tussen bevolkingsgroepen. Segregatie houdt in dat verschillende groepen (bijvoorbeeld verschillende etnische groepen of sociale segregatie tussen arm en rijk) zich van elkaar afscheiden of van elkaar gescheiden worden. In een gesegregeerde samenleving hebben mensen uit verschillende groepen niet tot nauwelijks contact met elkaar. Mensen uit dezelfde groep hebben onderling vaak wel contact met elkaar. Het gevolg van een gesegregeerde samenleving is dat niet iedereen gelijke kansen heeft en dat wil de Nederlandse overheid voorkomen cq tegengaan. Welke beleid voert de gemeente Breda in deze en hoe effectief is dat beleid?

24. **Vertrouwen van burgers in de politiek:**
    Uit landelijk onderzoek komt naar voren dat het vertrouwen van burgers in de politiek (op sommige vlakken cq gemiddeld) niet heel hoog is en met name onder bepaalde bevolkingsgroepen cq in bepaalde wijken gemiddeld lager is. Hoe staat het met het vertrouwen van de Bredase burgers in de politiek en is er verschil tussen wijken in dit vertrouwen? Waar komt dat verschil dan mogelijk door en hoe zou dat vertrouwen vergroot kunnen worden?

Hoofdstuk 2 Jaarverslag 2019 Rekenkamer Breda

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2019 van de Rekenkamer Breda. Een verslag van het tweede volle jaar zoals wij dat als huidige bestuur hebben mogen leiden. Een jaar waarbij wij de gemeenteraad van Breda hebben mogen bedienen met een rekenkamerbrief met betrekking tot de jaarstukken 2018, waarbij we tussentijds gesproken hebben over een feitenrelaas met betrekking tot de thematafels en waarbij veel energie en aandacht is gaan zitten in het klimaatonderzoek. Inclusief twee informele momenten met de fractiespecialisten.

De korte lijn naar de raad en het actieve contact met het college en de organisatie zetten we vol overtuiging voort in 2020. Binnenkort wordt de quickscan naar de afvalinzameling besproken in de raad en wordt een onderzoeksopzet voor een nieuw te starten onderzoek voor overleg gestuurd naar de raad, college en ambtelijke organisatie. De lijn van het tussentijds bespreken van onderwerpen en onderzoeken met de raad en onderzoeken uitvoeren in nabijheid van raad, college en organisatie zetten wij ook graag voort in 2020.

In de zomer van 2020 is het bestuur halverwege haar lopende benoemingsperiode. Wij markeren dat moment om een tussenbalans op te maken en daarbij ook vooruit te kijken naar de komende jaren: hoe ziet de Rekenkamer Breda er in 2025 uit en wat betekent dat voor het functioneren? Wij nemen de gemeenteraad graag mee bij de uitvoering van deze tussenbalans.

Onze dank gaat uit naar alle fracties, het college en de ambtelijke organisatie voor de prettige samenwerking.

Namens de Rekenkamer Breda,

Drs. Hans J.W. Verdellen
Voorzitter

2.1 Inleiding

De Rekenkamer Breda heeft in 2019 drie onderzoeksrapporten uitgebracht, één onderzoek nagenoeg afgerond en een aantal vooronderzoeken gedaan. Deze komen hieronder aan de orde. Alle in 2019 onderzochte onderzoeksonderwerpen stonden hoog op de lijst van door de fracties aangedragen onderzoeksonderwerpen voor 2019. In febr. 2019 heeft de Rekenkamer een Onderzoeksprogramma 2019/Jaarverslag 2018 opgesteld. Alle publicaties[1] van de Rekenkamer Breda zijn te vinden op de website www.rekenkamerbreda.nl .

In 2019 heeft de Rekenkamer Breda drie onderzoeksrapporten uitgebracht en één onderzoek nagenoeg afgerond. Dit zijn:

1. Vooronderzoek naar de Thematafels 'Breda doet', mei 2019
2. Rekenkamerbrief bij het gemeentelijke Jaarverslag 2018, juni 2019;
3. 'Het Bredase klimaatbeleid. Evaluatie 2008-2018: mooie ambities, nu naar meer resultaat', dec 2019
4. Een quickscan naar de Afvalinzameling in Breda. Dit onderzoeksrapport is in maart 2020 uitgebracht en verzonden aan college en raad.

Daarnaast heeft de Rekenkamer in 2019 twee vooronderzoeken gedaan naar:

1. 'Citymarketing in Breda' (vooronderzoek, niet naar de raad)
2. 'De Participatiewet, effectiviteit en eventueel onderzoek in Breda' (vooronderzoek, niet naar de raad).

De drie uitgebrachte onderzoeksrapporten zijn besproken met en in de raad. De gemeenteraad was positief over de rapporten van de Rekenkamer. Het document met betrekking tot de Thematafels is ter informatie aan de raad gestuurd en bevatte geen aanbevelingen. De constateringen in de Rekenkamerbrief zijn overgenomen door de raad en het college. De aanbevelingen uit het rapport over het klimaatbeleid zijn overgenomen met een geamendeerd raadsvoorstel (enkele tekstuele wijzigingen). Het is nog niet duidelijk wanneer de quickscan Afvalbeheer in de raad wordt behandeld.

2.2 De onderzoeken in 2019

Hieronder worden de in 2019 verrichte onderzoeken van de Rekenkamer kort belicht.

1. Vooronderzoek Thematafels 'Breda Doet', mei 2019

Dit betrof een vooronderzoek naar de Bredase Thematafels (op aanvraag van raadsfracties) om te bezien of de Rekenkamer een diepgaander onderzoek hiernaar zou starten. Dit heeft een overzicht opgeleverd van de doelen, activiteiten en kosten (budgetten) van de thematafels en (de manier van monitoren van) het doelbereik van de thematafels. Het onderwerp 'Thematafels' stond op dat moment erg in de politieke belangstelling[2]. Het rekenkamerdocument bestond uit een neutrale weergave van feiten ter informatie.
Het document is (na een ambtelijke check op juistheid) in mei 2019 ter informatie naar de raad gestuurd en geagendeerd door de raad voor het Interpellatiedebat over de Thematafels op 13 juni 2019.

[1] Behalve de vooronderzoeken. De Quickscan naar het Afvalbeleid volgt binnenkort.
[2] Zie bv artikel Bn De Stem: https://www.bndestem.nl/breda/thematafels-breda-zijn-politiek-mijnenveld~aef455e9/

2. Rekenkamerbrief bij het gemeentelijke Jaarverslag 2018, juni 2019

Evenals in 2018 (en bijna alle jaren daarvoor) heeft de Rekenkamer weer een rekenkamerbrief bij het gemeentelijke Jaarverslag (2018) uitgebracht. In deze rekenkamerbrief reflecteert de Rekenkamer op een viertal punten:

1. De leesbaarheid van het Jaarverslag;
2. De relatie met de doelen in het bestuursakkoord 2018-2022;
3. De financiële positie van de gemeente Breda en de verwachte ontwikkelingen in de komende jaren;
4. De beleidsinhoudelijke verantwoording in het Jaarverslag.

Daarbij is ook gekeken in hoeverre uitwerking is gegeven aan de door de raad vastgestelde aanbevelingen van de Rekenkamer in de twee rekenkamerbrieven uit 2018.

De Rekenkamer doet in de Rekenkamerbrief vier constateringen:

- De leesbaarheid van het Jaarverslag kan verder verbeterd worden;
- De doelen uit het Bestuursakkoord 2018-2022 en de realisatie van die doelen zijn nog niet gemakkelijk te volgen in het Jaarverslag 2018;
- De raad wordt aan de hand van de financiële gegevens in het Jaarverslag nog onvoldoende gepositioneerd om een goed beeld te kunnen vormen over de financiële positie van de gemeente Breda. De samenhang tussen de financiële kernindicatoren laat zien dat de financiële positie van de gemeente Breda richting een 'risicovolle signaleringswaarde' gaat en dat de gemeente Breda zich kwetsbaar maakt voor slechtere tijden.
- De inhoudelijke beleidsverantwoording en de weergave van de prestaties (resultaten en verklaringen) van de gemeente Breda zijn nog niet zo concreet en helder, als deze zouden kunnen zijn.

De Rekenkamerbrief is (samen met het Jaarverslag 2018 en het accountantsrapport over het Jaarverslag) besproken in de beeldvormende en oordeelsvormende raad van 20 juni en de debatraad van 4 juli 2019. De meeste fracties en de wethouder ondersteunen de constateringen van de Rekenkamer. De wethouder zegt toe dat de leesbaarheid en helderheid van de begroting-Jaarverslag snel en in grote mate zal verbeteren. Aan de aanbeveling van de Rekenkamer om de leesbaarheid van begroting-jaarverslag te gaan verbeteren, is gehoor gegeven en de Begroting 2020 is op dit punt sterk verbeterd. De auditcommissie is vervolgens (verder) aan de slag gegaan om de financiële en inhoudelijke indicatoren, die in de begroting-jaarverslag staan, te verbeteren. Dat proces loopt nu nog steeds.

Er is een artikel verschenen over de rekenkamerbrief in BN de Stem [3].

3. 'Het Bredase klimaatbeleid. Evaluatie 2008-2018: mooie ambities, nu naar meer resultaat', december 2019

Het klimaatbeleid werd door bijna alle fracties genoemd als onderzoeksonderwerp voor 2019. Het onderwerp is zeer actueel op dit moment.

Het onderzoek naar het Bredase klimaatbeleid bevat 2 verschillende delen:

1. Een evaluatie van het Bredase klimaatbeleid 2008-2018: ex-post evaluatie van de effectiviteit van 10 jaar Bredaas klimaatbeleid (ondersteund door het Instituut voor Milieuvraagstukken IVM van de VU Amsterdam);
2. Een ex-ante onderzoek naar suggesties voor (nieuwe) voortvarende maatregelen, die de gemeente Breda zou kunnen gaan inzetten om vaart te maken met het klimaatbeleid (ondersteund door onderzoeksbureau CE Delft).

[3] https://www.bndestem.nl/breda/gooit-breda-te-veel-geld-over-de-balk~a412a71e/

Het eerste deel evalueert in hoeverre de doelen van het Bredase klimaatbeleid bereikt zijn/worden op de zes door de gemeente Breda onderscheiden gebieden: Duurzame overheid, duurzame energie, mobiliteit, gebouwde omgeving, duurzaam ondernemen en klimaatadaptatie. De conclusie is dat de (tussen)doelen nog op geen van de terreinen bereikt worden en dat extra inspanningen nodig zijn om de (lange-termijn) doelen te halen. De Rekenkamer formuleert op basis van haar analyses 10 lessen uit 10 jaar Bredaas klimaatbeleid.

In het tweede deel (ex-ante onderzoek) is de Rekenkamer op zoek gegaan naar voortvarende voorbeelden en maatregelen die een grote klimaatwinst op kunnen leveren voor Breda. Daartoe zijn op alle zes hierboven genoemde gebieden maatregelen geformuleerd waarmee meer vaart te maken is in het Bredase klimaatbeleid.

Bij deze twee rapporten van Bevindingen heeft de Rekenkamer een bestuurlijke nota opgesteld, waarin de Rekenkamer tot slot zes aanbevelingen aan de raad en in het verlengde aan het college doet om te komen tot een voortvarend klimaatbeleid.

Vooraf, tijdens en na afronding van het onderzoek heeft uitgebreide communicatie over het onderzoek plaatsgevonden met de ambtenaren, het college en de raadsfracties. Vooraf is het onderzoeksvoorstel overlegd met ambtenaren, college en (via de mail) met de fractie(voorzitter)s /fractiespecialisten klimaat. Tijdens het onderzoek is nauw contact gehouden met de ambtenaren, zijn twee tussentijdse informele bijeenkomsten met de fractiespecialisten Klimaat georganiseerd (over het eerste deel in juni 2019 en over het tweede deel in december 2019); en hebben twee gesprekken met de betrokken wethouders plaatsgevonden (in juni-juli 2019 en in december 2019). Tot slot heeft twee maal ambtelijk hoor en wederhoor (op het eerste deel in juni 2019 en op het tweede deel in oktober-november 2019) en heeft bestuurlijk hoor en wederhoor met het college plaatsgevonden.

Het rapport is op 16 december gepubliceerd en op 16 januari en 23 januari besproken in een beeldvormende raad. Op 16 januari heeft de Rekenkamer een korte presentatie van het onderzoek gegeven ter toelichting. Het rapport is positief ontvangen door de raad en het college. Het college gaf in zijn bestuurlijke reactie aan dat alle aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport worden overgenomen. Dat bleek ook in de debatraad van 20 februari 2020: alle raadfracties en het college waren zeer positief over het rapport en de aanbevelingen hierin.
Uiteindelijk is in de debatraad een amendement op het raadsvoorstel van de Rekenkamer aangenomen met enigszins gewijzigde bewoordingen. Dat betrof het eerste dictum (geschrapt is ‘de aanbevelingen over te nemen’), het tweede dictum (de tekst ‘concrete stappen te zetten’ is omgezet in ‘zoveel mogelijk uitvoering te geven aan de aanbevelingen in lijn met de Bredase ambities’), het derde dictum (‘afspraken maken voor een nieuw en voortvarend klimaatbeleid’ is omgezet in ‘afspraken maken omtrent een voortvarend vervolg van het klimaatbeleid’) en het vierde dictum (‘de raad ieder jaar op een vast moment een concrete evaluatie te sturen’ is omgezet in ‘de raad jaarlijks bij de klimaatbegroting een concrete evaluatie van het klimaatbeleid te sturen’).

Er zijn meerdere artikelen over het onderzoek verschenen in BN de Stem [4], op Bredavandaag.nl [5], de Internetbode [6], het Iampro-portaal [7] , in Binnenlands Bestuur [8], op de site van het Groenpleinbreda.nl [9] en van www.pakhuisb.nl [10].

[4] https://www.bndestem.nl/breda/klimaatambities-heeft-breda-genoeg-alleen-de-resultaten-blijven-achter~aa6372df/
https://www.bndestem.nl/breda/meer-bossen-en-zonneparken-in-breda-om-klimaatdoelen-te-halen-br~ada84ca7/
https://www.bndestem.nl/breda/dit-was-mijn-nieuws-de-bizarre-race-naar-absurde-hitterecords~a0c1a2a3/
https://www.bndestem.nl/breda/breda-een-klimaat-middenmoter-dan-deugt-het-onderzoek-niet-br~afbc43f4/
https://www.bndestem.nl/breda/ook-subsidie-in-breda-voor-regenwateropvang-groene-gevels-en-ontstenen-van-tuinen~affec899/
https://www.bndestem.nl/breda/groots-zonnepark-gaat-door-94-000-zonnepanelen-nog-dit-jaar-op-bavelse-berg~add03898/
https://www.bndestem.nl/breda/gezamenlijke-plantenvakken-in-de-wijk-maken-breda-groener~a3633ad7/

Voorts staat het rapport vermeld op de site van de NVRR (www.nvrr.nl), op de site van de VNG [11] (Praktijkvoorbeelden) en op de site van de VU Amsterdam[12] . Daarnaast is de Rekenkamer Breda gevraagd om een workshop over het onderzoek te verzorgen op het jaarlijkse landelijke congres van Binnenlands Bestuur in april 2020 met als onderwerp 'de energietransitie en het gemeentelijke beleid'.

Verder heeft de Rekenkamer zitting genomen in een landelijke denktank van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers/Rekenkamercommissies (NVRR) over de energietransitie en het gemeentelijke/provinciale energiebeleid. Het doel is om in de denktank te komen tot een handreiking voor Rekenkamers in den lande op welke manier verschillende aspecten van het gemeentelijke/provinciale energiebeleid te monitoren/onderzoeken zijn en waar Rekenkamers op moeten letten bij dergelijk onderzoek.

4. Een quickscan naar de afvalinzameling van de gemeente Breda

In het najaar van 2019 heeft de Rekenkamer een quickscan naar de afvalinzameling van de gemeente Breda laten verrichten door bureau Royal Haskoning. Evenals het klimaatbeleid is het afvalbeleid onderdeel van het Duurzaamheidsbeleid 2030 van de gemeente Breda. Het duurzaamheidsbeleid van Breda heeft als doel om te komen tot een schone, duurzame, circulaire economie in Breda. Afval wordt hierin niet als rommel gezien, maar als recyclebare grondstof. Het landelijke doel is om te streven naar maximaal 100 kg restafval per inwoner in 2020, 30 kg/inw in 2025 en op langere termijn naar 0 kg/inw en dus 100% hergebruik van afval als grondstof (het zogeheten Van Afval Naar Grondstof (VANG)-beleid).

De centrale onderzoeksvraag in het onderzoek is: 'Hoe doeltreffend en doelmatig is het beleid en de uitvoering van de afvalinzameling van de gemeente Breda?'
De quickscan biedt een (eerste) beeld van de milieuprestaties, de kostenprestaties en de serviceprestatie van de gemeente Breda op het gebied van afvalinzameling en -beheer. Hoe staat het op deze punten erbij in Breda en hoe verhouden de Bredase prestaties zich tot andere gemeenten? De quickscan is bedoeld als opstap naar de gemeentelijke evaluatie van het VANG-beleid, die in 2020 uitgevoerd wordt. De quickscan stelt daarom vooral punten aan de orde, die in de komende evaluatie van de gemeente verder onderzocht kunnen worden.

Geconstateerd wordt dat de gemeente Breda met de VANG-transitie een flinke sprong heeft gemaakt in het verminderen van het restafval (naar 156 kg in 2018) en het hergebruik van grondstoffen. De landelijke VANG restafval doelstellingen voor 2020 en 2025 vragen om een nieuwe sprong qua impact vergelijkbaar aan de VANG-transitie. Voorlopige cijfers met betrekking tot 2019 laten een stabilisatie zien van de hoeveelheid (fijn) restafval en de afvalscheiding t.o.v. 2018. Doelbereiking met alleen de huidig beoogde beleidsmaatregelen lijkt niet haalbaar. De quickscan benoemt 10 kansen voor de gemeente Breda om de volgende sprong te kunnen maken.

---

[5] https://www.bredavandaag.nl/nieuws/algemeen/302463/rekenkamer-breda-gaat-ambitieuze-klimaatdoelen-op-huidig-tempo-niet-halen
https://www.bredavandaag.nl/nieuws/algemeen/302964/van-het-stroom-af-bredanaars-willen-wel-maar-de-financin-blijven-een-probleem
[6]https://www.internetbode.nl/reader/29408/118705/rekenkamer-breda-gaat-ambitieuze-klimaatdoelen-op-huidig-tempo-niet-halen
[7] https://www.iampro-portaal.nl/praktijkvoorbeelden/De-klimaatlessen-van-Breda
[8] https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/de-tien-klimaatlessen-van-breda.11792596.lynkx
[9] https://groenpleinbreda.com/financien-en-gebrek-aan-duidelijkheid-vormen-grootste-obstakels-onder-bredanaars-om-energiemaatregelen-te-treffen/
[10] https://www.pakhuisb.nl/financien-en-gebrek-aan-duidelijkheid-vormen-grootste-obstakels-onder-bredanaars-om-energiemaatregelen-te-treffen/
[11]https://vng.nl/praktijkvoorbeelden/evaluatie-klimaatbeleid-breda-2008-2018
[12] https://research.vu.nl/en/publications/het-bredase-klimaatbeleid-evaluatie-2008-2018-mooie-ambities-nu-n

Eind januari heeft op basis van een eerste eindconcept een gesprek met wethouder Daan Quaars plaatsgevonden. De quickscan was in februari gereed. In het gesprek met de wethouder was afgesproken dat bestuurlijk hoor en wederhoor tegelijk met de beeldvormende bespreking in de raad zou plaatsvinden, aangezien het een quickscan betreft. Het college liet vervolgens weten toch graag een bestuurlijke reactie op te willen stellen. De Rekenkamer heeft het verzoek van het college ingewilligd. Daardoor is het rapport later gepubliceerd (namelijk op 18 maart 2020) dan oorspronkelijk de planning was. Wanneer het rapport in de raad besproken wordt, is vanwege de coronacrisis nog niet duidelijk.

2.3 Het financiële overzicht 2019 van de Rekenkamer Breda

De Rekenkamer Breda had in 2018 een budget van **€ 215.000**,- (zie Gemeentebegroting 2018 en Meerjarenbegroting 2018-2022) en in 2019 een budget van **€ 192.000,-** (Gemeentebegroting 2019) tot haar beschikking. In 2020 heeft de Rekenkamer Breda een budget van **€ 184.000,-** (volgens de Gemeentebegroting 2020).

Onderstaand vindt u de kosten van de Rekenkamer Breda in 2019 (Jaarrekening 2019). In 2019 heeft de Rekenkamer een bedrag van 179.749,- euro uitgegeven en daarmee 12.459,- euro overgehouden op haar budget. Dat laatste bedrag is teruggevloeid naar de Algemene Middelen van de gemeente Breda.

Tabel 1 Overzicht kosten 2019 en Begroting 2020 van de Rekenkamer Breda

Omschrijving	**Begrote kosten 2019**	**Gerealiseerde kosten 2019**	**Begroting 2020**
Vergoeding leden Rekenkamer	38.000	38.365	40.000
Overige personeelskosten	101.386	92.323	93.000
Uitbesteed onderzoek	40.000	45.975	48.000
Overige kosten	10.475	3.086	3.000
Totaal	**192.000**	**179.749**	**184.000**